

FITS 1 hankeryhmän kokous

Aika: Tiistai 21.1.2003 klo 9.30 – n. 12:00

Paikka: Liikenne- ja viestintäministeriö, kokoushuone VILKKU, Etelä-Esplanadi 18, 5. kerros

Läsnä:

Seppo Öörni, pj	LVM
Matti Roine	LVM
Jari Jakonen	Tieliikelaitos
Petri Ellmén	Tieliikelaitos
Jouko Ruuttunen	Tietoenator Oyj
Heidi Niemimuukko	RHK
Maritta Polvinen	Tiehallinto
Juhani Bäckström	SCC Viatek Oy
Kristian Appel	Traficon Oy
Jukka Lähesmaa	Sysopen Oyj
Markus Väyrynen, siht.	Sito-konsultit Oy

1. Avaus ja asialistan tarkistus

Seppo Öörni avasi kokouksen. Asialista hyväksyttiin.

2. Edellisen kokouksen muistio

Todettiin, että Sonerasta on edelleen varmistamatta Heikki Äyvärin seuraaja hankeryhmään. Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin

3. Hankealueen hankkeiden tilannekatsaus

Liikennetelematiikan pelisäännöt

Juhani Bäckström esittelin hankkeen tilannekatsauksen. Hanke on valmistunut ja loppuraportti on luovutettu VTT:lle. Tärkeimmiksi jatkotutkimuskohteiksi selvityksessä listattiin:

- tekijän oikeus
- julkisen vallan rooli
- hinnoittelu

Eri osapuolien väliset sopimukset tiedonvaihdossa ja muussa toiminnassa ovat merkittävässä asemassa. Jatkotutkimuksissa em. asioiden tutkimista tulisi syventää. Tutkimusta ei tulisi enää laajentaa.

Todettiin, että Digiroadissa tutkitaan lainsäädäntö- ja hinnoittelunäkökulmia sekä tiedon tuottajan vastuuta tiedon oikeellisuudesta. Lisäksi sopimuspolitiikkaa mietitään Heilin joukkoliikenneportaali -hankkeessa. Sovittiin, että pelisäännöt hankkeen mahdollisista jatkotutkimuksista päätetään, kun Digiroadista saadaan tuloksia.

Hankkeen esitysmateriaali on muistion [liitteenä 1](#).

DARC -esiselvitys

Juhani Bäckström esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Esiselvitys on valmistunut. Esiselvityksen loppuhavaintoja olivat mm:

- tämä tyyppisen suuren tiedonvälityskapasiteetin tarve on melko vähäinen
- DARCin kilpailevia menetelmiä ovat mm. DAB, DVB
- DARV soveltuu parhaiten organisaation sisäiseen ja organisaatioiden väliseen tiedonsiirtoon

Esiselvitystä seuraavia pilotteja ovat:

- Tiehallinnon ja Häätäkeskuksen välinen tiedonsiirto hyödyntäen DARCia (ei ole varmaa käynnistykö, DARC vain yksisuuntaiseen tiedonsiirtoon)
- HKL ,pysäkki-informaation tiedonsiirto (noin 250 pysäkkiä). Hanke on hyväksytty Heiliin. Aluksi selvitetään millaisia järjestelmiä on tarjolla markkinoilla, minkä jälkeen päätetään jatkosta.

Hankkeen esitysmateriaali on muistion [liitteenä 2](#).

Liikenteen tietopalveluiden käyttäjäkeskeinen tuotteistus

Petri Ellmén esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Raportti on luovutettu tilaajalle. Sovittiin, että Markus Väyrynen varmistaa VTT:ltä, missä vaiheessa on raportin julkaisu/tarkistaminen.

Tutkimuksen johtopäätöksiä ovat mm:

- palveluiden synty edellyttää koko arvoketjun hallintaa
- palveluissa tarvittava julkinen tieto tulisi olla saatavilla yhden rajapinnan kautta (esim. Kalkati)
- palvelun lopputuotetta (käyttäjän maksama hinta) tulisi tukea julkisin varoin, tätä kautta markkinat synnyttäisivät palveluja
- liikenteen tietopalveluista tulisi tehdä vaikuttavuustutkimus, jossa selvitetään millaisia palveluja tarvitaan (mitä palveluja kannattaa tukea)

Keskusteluissa todettiin mm. seuraavaa:

- julkisen sektorin on vaikea tukea markkinavetoisia palveluita
- tarvitaanko palveluita, joita markkinat eivät pysty itse synnyttämään
- joukkoliikenteessä tuetaan lipun hintaa, ongelmat ovat samansuuntaisia mobiilipalveluissa, ovatko tuella saatavat vaikutukset samanlaisia
-
- Hankkeen esitysmateriaali on muistion [liitteenä 3](#).

Tavaraliikenteen telematiikan järjestelmäarkkitehtuuri

Markus Väyrynen esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Tammikuun 14. päivä järjestettiin työpaja, jossa priorisoitiin ja muokattiin tavaraliikenteen telematiikka-arkkitehtuurin tavoitetilan prosesseja kehitysohjelmiksi. Kehitysohjelmien aiheita ovat:

- tietoinfrastruktuurin kehittäminen
- tunnistamisen kehittäminen
- prosessien ja yhteyksien kehittäminen

Sovittiin, että hankkeesta pyydetään tarkempi esittely myöhemmin keväällä.

Hankkeen esitysmateriaali on muistion [liitteenä 4](#).

Digiroad lisäarvopalvelut

Jouko Ruuttunen esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Tammikuun alkupuolella järjestettiin työpaja, jossa pohdittiin mahdollisia Digiroadiin liittyviä palveluja. Työpajan yhteenveto valmistuu helmikuussa. Hankkeen ohjausryhmä kokoontuu 24.1.2003.

Todettiin, että esiselvityksen jälkeen mahdolliset pilotit tulisi tehdä ulkopuolisen toimesta. Näin piloteista saataisiin irti suurin hyöty. Jos pilotointi tehdään ulkopuolisen palveluntarjoajan toimesta, tulee varmistaa (sopimus), että ko. palveluntarjoaja ei saa pilotin vuoksi etulyöntiasemaa.

ITS -Finland

Jukka Lähesmaa esitteli hankkeen tilannekatsauksen. Loppuraportti on kommentoitavana. Esiselvityksessä tehdyn kysely- ja haastattelututkimuksen mukaan toiminnalle näyttäisi olevan sekä tarve että edellytykset. Tärkeimpiä toimintoja ovat:

- yhteistyöverkon rakentaminen ja ylläpito
- liikennetelematiikan käyttöönoton ja liiketoiminnan edistäminen
- vaikuttaminen viranomaistahoihin ja muihin päätöksentekijöihin
- pelisääntösuositusten laatiminen (PPP-yhteistyö, liiketoimintamallit, jne.)
- järjestelmäarkkitehtuurin ja standardien kehittäminen ja ylläpito
- koulutus ja tiedonvaihtofoorumi

•

Toiminta voitaisiin aloittaa projektin muodossa (2-3 vuotta). Toiminnan kustannukset olisivat 200 000-400 000 euroa (jäsenmaksut ja julkinen rahoitus) ja vakinaista henkilöstä 1-2 hlöä.

•

- Keskusteluissa todettiin, että
- toiminnalle asetettavia mitattavia tavoitteita voisivat olla esim. substanssiin (hankkeiden määrä, yhteistyön kasvaminen jne.) ja osallistumisaktiivisuuteen liittyvät asiat
- FITSin jälkeen tulisi olla foorumi, joka toimii sateenvarjona liikennetelematiikan tutkimus- ja kehitystyölle
- toimihenkilöiden pääasiallinen tehtävä olisi organisaatioiden kokoaminen ja toiminnan ylläpitäminen
- projektin onnistuminen riippuu johtoon valittavan henkilön sopivuudesta ja pätevydestä
- LVM:n on ensin selvitettävä oma kanta ja mahdollinen rahoitus ennen projektin aloittamista
- jatkoa varten voitaisiin järjestää seminaari potentiaalisille projektiin osallistujille, jotka laatisivat jatkosuunnitelman ITS -Finlandin toiminnalle.

•

- Sovittiin, että LVM neuvottelee sisäisesti, kuinka edetään jatkossa ja rahoitetaanko jatko FITSin puitteissa vai muualta LVM:n budjetista.

•

- Hankkeen esitysmateriaalin on muistion [liitteenä 5](#)

TelemArk -tilannekatsaus

Jukka Lähesmaa esitteli TelemArkin tilannekatsauksen. Vuoden 2002 aikana on pidetty neljä HelpDesk -työpajaa, otettu käyttöön liikennetietokirjaston tuotantoversio (kirjastonhoitaja toimii Jukka Lähesmaa) sekä päivitetty ja uudistettu T9 standardisivuja. Liikennetietokirjastoon on saatu uusia rajapintoja Tiehallinnolta ja Heili -ohjelmasta.

Sovittiin, että selvitetään FITSin hankkeet, joiden rajapinnat voidaan siirtää liikennetietokirjastoon. Kirjastoon olisi tärkeää saada myös tavaraliikenteen rajapintoja.

Vuonna 2003 jatketaan HelpDesk -toimintaa (5 työpajaa ja 7 kokousta), ylläpidetään liikennetietokirjastoa sekä jatketaan standardien seuranta.

Esitysmateriaali on muistion [liitteenä 6](#).

Suomen telematiikan arkkitehtuuristrategia

Seppo Öörni jakoi muistion arkkitehtuuristrategiasta. Muistioon on kirjattu lähivuosien arkkitehtuuristrategia. Pääkohtia ovat:

- TelemArkin kentälleventi suunnitelmien mukaan
- TelemArkin ja Framen yhteiskäytön ohjeen laatiminen
- Tiedon levittäminen TelemArkin ja Framen yhteiskäytöstä
- TelemArkin ja Framen päällekkäisyyksien poistaminen
- TelemArkin toiminnallisen jaon muuttaminen Framen mukaiseksi ja terminologian yhtenäistäminen

Sovittiin, että arkkitehtuuristrategiaan palataan syksyllä 2003.

Muistio on [liitteenä 7](#).

4. Hankealueen tutkimuksen painopisteet ja linjaukset vuodelle 2003

Todettiin, että FITSin työvaliokunnassa on päätetty hanke-ehdotusten käsittelystä ja hankealueiden kokoonpanosta seuraavaa: "Ohjelma-alueiden johtoryhmät muodostetaan sen perusteella, keitä johtoryhmien vetäjät kutsuvat. Konsultit, korkeakoulut, tutkimuslaitokset ja muut ohjelma-alueelle hankkeita tarjoavat tahot eivät saa osallistua hanke-ehdotusten käsittelyyn ja hankepäättösten tekoon johtoryhmien jäseninä."

LVM on laatimassa linjausta, jonka mukaan kaikki yli 20 000 euron hankkeet tulee kilpailuttaa. Tästä voidaan kuitenkin poiketa myöhemmin tarkemmin määriteltävin ehdoin.

FITS hankealueen 1 painopisteistä ja linjauksista todettiin, että ensin tulisi priorisoida tavoitteet ja asettaa niille budjetti. Tämän jälkeen tulisi katsoa, mitkä hankkeet tai hankekokonaisuudet voidaan ja kannattaa toteuttaa.

Sovittiin, että hankeryhmän ei-jäivät osapuolet kokoontuvat tiistaina 11.2 klo 13.00 ja käyvät läpi hankealueen hankkeet ja tekevät priorisoinnin. Tämän

jälkeen asia käsitellään uudestaan seuraavassa koko hankeryhmän kokouksessa.

Linjauksia tehtäessä tulisi myös miettiä, kuinka hankkeet käynnistetään. Annetaanko yritysten ideoida itse hankkeita, pyydetäänkö valmiiksi rajattuja tehtäväkokonaisuuksia, tehdäänkö avoimia hakuja eri tavoitealueille jne. (kts myös kohta 5).

5. Muut asiat

Todettiin, että hankealueelle on tullut jälleen uusia hanke-ehdotuksia (mm. tavaraliikenteen osoitelappua koskevien standardien ohje). LVM keskustelee sisäisesti, mitkä hankkeista mahdollisesti toteutetaan ja miten ne rahoitetaan. Tämän jälkeen ehdotukset käsitellään em. tavalla ei-jäävissä hankeryhmässä.

Juhani Bäckström ilmoitti halukkuutensa osallistua hankeryhmän työskentelyyn varsinaisena jäsenenä. Ehdotus hyväksyttiin. Hankeryhmän työskentely tapahtuu FITSin työvaliokunnan päättämällä tavalla (kohta 4).

Teollisuuden ja työnantajien Mikko Melasniemi on siirtymässä toisiin tehtäviin. Hänen tilallensa tulisi saada uusi edustaja TT:sta.

6. Kokouksen päättäminen ja seuraava kokous

Seuraava kokous järjestetään keskiviikkona 9.4.2003 klo 9.30. Tarkempi paikka ilmoitetaan myöhemmin. Ei-jäävin hankeryhmän kokous järjestetään tiistaina 11.2.2003 klo 13.00 LVM:ssä. Puheenjohtaja päätti kokouksen.

JAKELU Osallistujat
FITS 1 hankeryhmä
FITS –koordinaattori
Hankkeiden projektipäälliköt

LIITTEET

1. [Liikennetelematiikan pelisäännöt, esitysmateriaali](#)
 2. [DARC -esiselvitys, esitysmateriaali](#)
 3. [Liikenteen tietopalveluiden käyttäjäkeskeinen tuotteistus, esitysmateriaali](#)
 4. [Tavaraliikenteen järjestelmäarkkitehtuuri, esitysmateriaali](#)
 5. [ITS -Finland, esitysmateriaali](#)
 6. [TelemArk -tilannekatsaus, esitysmateriaali](#)
 7. [Suomen telematiikan arkkitehtuuristrategia, muistio](#)
-